

GAZETA TRANSILVANIEI.

Redacțiunea și Administrațiunea:
Brasiovu, piața mare Nr. 22. — „Gazetă” eee
Mercuria. Vinerea și Duminică.
Prețulu abonamentulu:
e unu anu 10 fl., pe siése luni 5 fl., pe trei luni
3 fl. 50 cr. Tieri esterne pe siése luni 14 fr. pe
anu 28 franci.

Anulu XLV.

Se prenumera:
postele c. și r. și pe la dd. corespondenti.
Anunțurile:
un'a serie garmondu 6 cr. și timbru de 30 cr.
v. a. pentru facare publicare. — Scrisori ne-
trancate nu se primescu. — Manuscripte nu se
retramitu.

Nr. 147.

Vineri 17 29 Decembre

1882

Nou abonamentu la „Gazetă Transilvaniei.”

Cu 1-a Ianuaru st. v. 1883 se incepe unu nou abo-
namentu, la care invităm pe oncratii abonați, amici și
sprijinitori ai fôiei nôstre, rogându-i că se binevoiesca a
si'lu reînô de cu vreme, pentru că diarulu se li se
pôta espedá promptu și fara intrerupere.

Domnii abonanti noui sunt rugati a ne tramite
adresele d-loru esacte, aratându-ne și ultim'a posta.

DD. colectanti voru primi rabatulu obicinuitu din
prețulu ce ni'lu voru tramite.

Prețulu abonamentulu este :

pentru Austro-Ungari'a cu post'a : pe trei luni
2 fl. 50 cr., pe siése luni 5 fl.; pe anu 10 fl.

pentru Romani'a și alte tieri esterne : pe trei
luni 7 franci, pe siése luni 14 franci, pe anu 28 franci.

Scrisorile sunt a se adresá la Redacțiunea „Ga-
zetei Transilvaniei” in Brasiovu.

Brasiovu 17 Decembre.

Amu dîsu in numerulu trecut, că nu se
face destulu pentru scôlele nôstre și că mesu-
rile, ce le ieau ordinariatele și consistoriele nô-
stre spre așerarea lor, sunt insuficiente și im-
potente. Se ne esplicam. Nu ne indoim, că
cei ce stau adî in capulu organizatiunei nôstre
scolare au cele mai bune intentiuni pentru in-
florirea scôleloru romane, d'er' dela vointia p'na
la fapta este unu mare pasu, care recere cu
atâtu mai multa energia, cu câtu piedecile de
invinsu sunt mai mari. Ei bine, deca este că
se ne facemu bilantiulu la sfêrsitul anulu, sin-
ceru vorbindu, puține fapte energice și folosi-
tore putemu descoperi pe terêmulu instructiunei
nôstre nationale, negrije și indiferentismu vomu
gasî inse cu carulu; colonele fôiei nôstre potu
spune singure mai bine fiacarua, deca grâimu
adeverulu s'eu nu.

Scimu inainte cam ce respunsu ni se va dá
din partea unora și altora, pe cari prevedinti'a
ia pusu in fruntea afaceriloru nôstre scolare.
Ei voru scôte din dosarele lor o frumôsa co-
lectiune de circulare, ordinatiuni s. a., tiparite
cu litere mari, și ne voru dice: Cetiti și vedeti,
deca nu amu prescisu totu ce pôte fi mai bunu
și folositoriu pentru prosperarea scôleloru nôstre
pretilor și dascaliloru din tôte tînuturile și
comunele. Acést'a ne aduce aminte de unu me-
dicu, professoru renumitu dintr'o capitala, care,
fiindu consultatu de unu studentu, slabitu in
urm'a multor lipșuri, ce le indurá, i-a ordi-
natu se mance regulatu beafsteek și se bé vinu
rosiu de Bordeaux. Deca mediculu ar' fi invi-
tatu odata la prandiu pe bietulu fiu alu muse-
loru, i-ar' fi ajutat mai multu, decatu dându-i
și diece sfaturi de aceste folositore, pe cari ale
urmá i' erá cu neputintia.

Capeteniele scôleloru nôstre inse nu se afla
numai in situatiunea mediculu, care prescrie
ce crede a fi mai bunu și potrivit pentru pa-
tientulu seu, fara a se mai ingrijí de modulu
cum isi va puté elu procurá mijlôcele de lecuire,
ci datoriile lor sunt multu mai mari, și se
potu asemená numai cu datoriile unui parinte,
caruia ii zace la anima bunastarea fisica și
morală a copiiloru sei. Unu bunu parinte inse
nu se va multumi numai de a dá sfaturi bune
copilulu seu, ci se va ingrijí că ele se fia și
urmate și va face totu ce se cere pentru acést'a,
ocrotindu'lu și veghiandu neintreruptu asupra
pasiloru lui.

Cum se ingrijescu ordinariatele și consis-
toriele nôstre pentru că prescrierile lor se fia
esecutate cu santienia de către autoritatile
scolare inferiôre? Ce mesuri ieau ele spre a
imbunatatí situatiunea scôleloru și aceste mesuri

sunt ôre de ajunsu? Ce se face din partea
pentru așerarea acestor scôle, candu tôte du-
burile necurate se punu in miscare spre a le
subminá? Lasamu se respunda la aceste intre-
bari faptele, c'um ni se presenta in trist'a și
inșpaimentatôrea lor golatate.

De câte ori Ungurii 'si-au pusu unu gandu
reu asupra vr'unei scôle romanesci, ei au isbu-
titu de ai aduce mari stricaciuni; faradelegile
se comitu necurmatu, fara că se audim odata
din partea capetenielor nôstre bisericesci și
scolare acelu veto puternicu, care se face s'eu
cutremure tóta falang'a dusmaniloru culturai
nôstre. Este metoda in pornirile contrariloru, ei
pipaie antaiu și studiéza terêmulu. Romani igno-
ranti și slabi de angeru din nenorocire se gâ-
sescu inca destui, cu o portiune buna de pro-
missiuni și cu puțina intriga lesne se produce
cérta și zizania între ei și „patriotii” nu nu-
mai odata au doveditu câtu de bine se sciu
profitá de ea. Si ce facu superiorii in asemeni
casuri? Nu scimu ce lucréza ei pe neveduite,
nu cunôscemu corespondinti'a lor cu minist-
riulu de culte, d'er' rezultatulu ilu vedemu și
— cu durere trebuie se-o spunemu — elu este
in cele mai multe casuri negativu.

Ori și câtu ne-amu bate capulu spre a
descoperi caus'a adeverata a acestei triste apa-
ritiuni, la alta esplicare nu putemu ajunge, de-
cátu, că capeteniele nôstre bisericesci și sco-
lare nu desvôlta destula energia față de gu-
vernulu ungurescu și de organele lui, căci la
din contra cum ar' cutezá unu vice-solgaribên,
fia elu frate, nu cu vice-comitele, d'er' chiaru
cu d-lu Trefort, de a si bate jocu de preotulu
și de dascalulu romanu. Asia cum s'a intem-
platu in comun'a Valendorf?

Candu e vorb'a de politic'a nationala ni se
spune, că manile Archiereiloru nostri sunt le-
gate; se mai pôte ôre sustiné asia ceva și fa-
ția de caus'a scolara? Se nu fia iertatu ôre
Archiereiloru nostri de a așerá între marginele
legei cu tóta autoritatea lor viéti'a scôleloru
nôstre? „Pesti Napló”, ce e dreptu, declara
tôte scôlele romane de cuiburi de agitatori, noi
nu scimu inse că acestu diaru se fi devenitu
Monitoriulu oficialu alu imperiului și cine ar'
cutezá a presupune, că chiaru Monitoriu se fia.
elu ar' puté se face pe vr'unulu din prelatii romani
se uite de datoriile, ce le are către cultur'a
neamulu seu? Din contra, vediuramu dîlele tre-
cute cum dîoi vrednici Archierei sciura se face
destulu datoriei lor de cetatianu, fara de a
tîné contu de ceea ce place mai bine don-
chisiotii lor dela Pest'a!

A sositu timpulu, că se intindemu mai tare
córd'a arcului, care e destinat a ne așerá
vieati'a nationala. Ne-amu saturatu de atâtea
matanii, câte se facu ministriloru unguresci de
câtra capeteniele nôstre bisericesci și scolare.
Poporulu in strimtôrea s'a astépta ajutoriu ener-
gicu și eficace dela mai marii sei.

Cronic'a evenimenteloru politice.

„Berliner Tagblatt” raportéza despre o con-
versatiune, ce a avut'o unu diaristu italianu cu
d. de Giers la Neapole. Ministrulu rusu
dise, că n'a avutu nici o misiune politica pe
langa Vaticanu și la Berlinu. Cu privire la
cestiunea egipténa, dise că Angli'a trebuie
se 'si tîena acumu promisiunea, ce a facut'o,
pentru regularea ei. Vorbindu de cestiunea
Orientulu, d. Giers a dîsu, că resbelulu
russo-turcescu n'a datu tôte rezultatele asteptate.
Congresulu dela Berlin a decisu multe mesuri
de jumătate, cari n'au satisfacutu pe nimeni.
Unu punctu negru pe orizonulu politicu
este Hertiegovina. „Austri'a”, dise Giers,

„trebuie se procéda in ocupatiunea s'a cu multu
tactu și prudintia. Cestiunea Hertiegovinei este
cu atâtu mai dificila, cu câtu ea este legata
de aceea a Muntenegrului. Legaturile strinse,
cari unescu acestu poporu micu și bravu cu
Russi'a, sunt traditionale. Hârtiuelile in Hertie-
govin'a nu mai incéta și deca acést'a stare de
lucruri nu se va curmá, potu s'eu se nasca inca
grave complicatiuni.”

Se crede, că visit'a ce a facut'o Giers Papei
a restabilitu bunele relatiuni între Russi'a
și Vaticanu. Resultatulu intielegerei se fia:
Restabilirea ambasadei russe la Vaticanu, am-
nestiarea episcopiloru poloni, numirea episcopi-
loru in intielegere cu Pap'a. Seminarele sunt
supuse episcopiloru, statulu are supraveghiarea.
Curi'a va obligá pe preoti de a vorbi rusesce
acolo unde limb'a rusă este limb'a poporulu;
in celelalte tînuturi li se lasa deplina libertate
in privinti'a limbei s. a. — Intielegerea Rus-
siei cu Vaticanulu e de mare importantia poli-
tica; ea constata inainte de tôte, că guvernulu
rusescu voiesce a se asigurá de simpatie
catoliciloru poloni și ne arata, că Vaticanulu a
fostu mai preventoriu față de Russi'a, decatu
față de Germani'a.

Cetimu in „Romanulu”: Eri séra, Luni 13/25
Decembre, M. S. Regele, intr'o cuven-
tare la clubulu militaru ce a tînutu
mai bine de o ora și la care erau față toti
oficiarii garnisónei, a facutu critic'a celoru
din urma manevre de tómnă ale armatei
nôstre. Cu o inalta competintia și cu unu
tactu deseversitu, augustulu nostru Suveranu
judecá fiacare momentu alu acestor manevre,
facêndu bagarile sale de séma și aretandu co-
mandantiloru partea buna și partea rea a eș-
cutarii precum și ce ar' fi trebuitu ei se face
in cutare séu cutare impregiurare. Vorbindu
despre insemnat'a cestiune a disciplinei focuri-
loru, Regele dise: „Nu trebuie cheltuiala zadar-
nica de cartusie, căci o trupa care sfersiesce
de graba cartusiele este o trupa, fara putere.”
A vorbitu asemena despre insemnatatea dis-
ciplinei marsiuriloru. M. S. adause, că, in
privinti'a ôre-câroru neregularitati ce s'au intem-
platu in marsiu, s'ar' puté aduce ca indreptare
timpulu celu reu, d'er' Regele s'a grabitu a
spune prin cuvinte, ce au miscatu adêncu pe
cei ce se aflau față: O armata, care a sciutu
se infrunte grozaviele timpului in resbelulu din
Bulgari'a și care a mersu in contra vrasmasiului
la Griviti'a c'o vitejie, ce sémanu isi pôte gasi,
d'er' a fi intrecuta nu se pôte, o asemena ar-
mata, dise regesculu conferentiaru, nu câteva
dile de plôie o voru speria. Acést'a intrunire
fî unu evenimentu, ce lasá o adêncă intiparire
asupra corpului oficiareșcu. Fiacare oficiaru a
dobênditu odata mai multu puternic'a convin-
gere, că Regele Romaniei este unu generalu
de frunte și că avemu dreptulu se asteptamu
cursulu neprevediteloru impregiurari c'o ne-
marginita încredere. Regele Carolu I sfêrsi cu-
vêntarea s'a astfelu:

„Se ne aretamu vrednici de jertfele ce le-a
„facutu tiér'a pentru armata și se dovedim
„tuturor, că razimulu și tari'a nôstra e in noi
„insine și numai in noi. Asia se ne ajute
„Dumnedieu!”

Se anuntia, că in lun'a lui Februaru viitoru
va veni in Romani'a printiulu regal, m o s t e -
n i t o r u l u Corónei Romaniei.

Cestiunea admissiunei Romaniei
la conferenti'a européna, convocata de
câtra guvernulu britanicu la Londr'a, este fôrte
delicata, dise „Fremdenblatt”. Deca Romani'a,
careia tractatulu dela Berlinu i-a acordatu o
representatiune in comisiunea européna, nu va
fi invitata de a participá la lucrurile conferentiei,

ea va pute declina competinta ei si va pute refusa de a se supune decisiunilor ei; de alta parte — adauge fola oficioasa vienesa — ne tememu, ca nu cumva reprezentantul regatului romanu se suleveze dificultati in conferentia si se le provoce printr'unu votu negativu. Delegatul romanu in comisiunea dunarena a fost facutu singuru nesce obiectiuni grave contra proiectului Barrere, care a intrunitu maiortatea comisiunei si care va servi de basa a deliberrilor conferentiei. Ni se spune, ca guvernulu din Bucuresti a facutu in timpul din urma cateva concessiuni cabinetului din Vien'a, der' persista a se opune admissiunei Austriei in comisiunea mixta, sustiindu, ca acest'a putere nu e riverana Dunarei intre Galiti si Portile-de-Feru.

In siedintia de Marti a camerei romane ministrulu-presiedinte Bratianu fiindu intrebatu, ca ce positiune va lua guvernulu romanu faia de conferentia din Londra a respunsu, ca marile puteri au pusu in perspectiva admissiunea Romaniei la conferentia.

Diarulu „Nemzet“ afla ca cei din Vien'a nu facu nici o dificultate admissiunei Romaniei la conferentia ambasadurilor din Londra. Verisimulu, ca Romani'a va fi reprezentata la acea conferentia printr'unu tramisu extraordinaru.

Le „Moniteur universal“ din Paris, resumandu intr'unu articulu situatiunea in afacerea Dunarena, cum se presenta in ajunulu conferentiei, ce se va tiené la Londra, dice intre altele:

Romani'a nu se va opune nici de cum la prelungirea puterilor, comisiunei europene Dunarene, ea are totu interesulu, ca se se adopte. Caci spera in sprijinulu Rusiei si alu Angliei. Rusi'a a fostu fara indoiala pururea favorabila Romaniei, si politic'a austriaca pare a-si fi pusu in minte de-a precipita noulu regatu in braciile Rusiei; e o diplomatie singulara acest'a, der' nu e mai puçinu adeveratu, ca acest'a va fi rezultatulu inevitabilu alu intrigilor seu alu pretentiunilor sale actuale. Se va gasi pote unu mijlocu de-a ajunge la conciliatiune, acest'a va fi; ca conferentia se se ocupe de cestiunea comisiunii europene si se amane esaminarea dificultatilor, ce privescu comisiunea mixta. Austri'a nu va consenti cu tote acestea la o asemenea procedura, decatu cu conditiunea prealabila, ca suprematia sa fluviala se fia asigurata pe intregulu percursu alu Dunarii. Romani'a se va opune cu tote midilocele ce-i stau in putintia. Ea admite prelungirea comisiiei mixte si inlocuirea ei prin o delegatiune a comisiunii europene, caci se voru numi capitani de portu, inspectori fluviali, inspectori de cabotaju, si fiind-ca comisiunea europeana nu resida decatu in virtutea principiului libertatii de navigatiune pe Dunare, delegatii ei nu sar' pute inspira decatu de aceleasi principii. Cestiunea e forte grava, forte serioasa, ea interesza in celu mai mare gradu comerçulu maritimu si fluvialu alu Europei; Angli'a si Françi'a nu voru pute remane nepasatore la solutiunea unei dificultati, care, in acestu timpu de mari salturi politice, pote se atinga de adi pena mane relatiunile loru de afaceri cu Europ'a orientala. Pe de alta parte mai suntu si alte consideratii de menajatu, caci Rusi'a, care e asemenea putere riverana prin Basarabi'a Moldovei, nu va lasa nici pe Austri'a, nici pe Angli'a se domine, deca va pute. Faia cu Austri'a se cere asemenea mare precautiune, caci dela tractatulu de Paris incoce, Austri'a n'a incetatu de-a lucra in contra oricarei atingeri aduse la ceea ce ea considerá, ca unu dreptu alu ei; si mai e in fine Romani'a, care se tine de spiritulu si liter'a tractatelor precedente si care refusa a se supune legii unei puteri, in care nu se increde. Conferentia va permite in ori ce casu Romaniei de-a se esplicá si de-a constringe Europ'a se ia in consideratiune reclamatunile, pe cari ea le ntemeieza pe declararile esplicite, ce le-au facutu plenipotentiarii in conferentia dela Paris si anume lord Cowley si d. Walewski, declarari pe care lord Beaconsfield, principele Bismarck, principele Gorciacoff le-au repetatu solemn in congressulu dela Berlinu. Se afirma, ca lord Granville e animatu de sentimentele cele mai conciliante si mai echitabile.“

La intrunirea ce s'a tinutu Dumineca in sala Senatului, scrie „Resb.“ d. V. Boerescu a aretatu din nou credintia sa, ca nu este

acum momentulu oportunu de a procede la modificarea constitutiei, in faia complicatiunilor din afara si a sgomoteloru de resboiu ce circula necontentitu. — D-nii Bibescu si Voinovu au exprimat aceeasi parere. Puindu-se la votu cestiunea oportunitatii revisuirii, majoritatea membrilor presenti s'a pronuniatu contra. Cu tote astea se dice, ca majoritatea Camerei deputatilor este pentru revisuirea imediata a constitutiunei, astfelu, ca esista o deosebire mare de vederi asupra acestui punctu intre cele due corpuri legiuitoare. De aceea, s'a gasitu cu cale a se tine o intrunire noua, la care se fia invitati a lua parte membrii tuturor grupurilor din Camera si Senatu.

Ca o noua doveda despre abilitatea Romanilor in administrarea unei tieri cu multe elemente eterogene servescé faptul, ca legea recrutarei s'a aplicatu cu cea mai mare liniste in tote comunele din Dobrogea, fara deosebire de nationalitate. Numai in orasiulu Macinu din judetiulu Tulcea s'au ivitu impotriviri.

Din Egiptu se anuntia, ca Arabi-pasii si complicitii sei au fostu adusi in costumu civilu la casarm'a Kasreuil, unde au ascultat in presintia a 800 de soldati egipteni, citirea decretului Khedivialu, care pronuntia degradarea loru din demnitatea de pasia si din rangulu loru in armata. Ei au fostu toti imbarcati in noptea din 25 l. c. pentru insula Ceylon.

Cugetari asupra discussiunei budgetare din diet'a unguresca.

(Fine.)

Dece aceste suntu lucrurile acele monumentale, cari dupa parerea ministrului si a dietei voru remane pentru vecuri semne ale activitatii si ale geniului d-lui ministru, atunci si noi suntemu de opiniunea opozitiunei si in specie a celuilaltu renegatu Hermann Otto, ca in urm'a acestui ministru nu va remane nimic folositoriu patriei. Introducerea unei limbe straine in scolele populare, adeca silirea copiilor, cari nu seiu inca nici legile limbii loru materne, se invetie din carte o limba straina, este unu lucru, care nu se pote aproba si nu se va aproba in veci de lumea pedagogica, ba nici ca se pote justifica. Ear' ce se tiene de folosulu acestei mesuri, dens'a pote se contribue la descenderarea si mai mare decatu in presinte a limbilor populorulu cu ocaziunea denumirii oficialilor si astufeliu se inlesnesca inca si mai tare indesarea oficiilor cu patrioti maghiari peritori de fome, der' unu efectu practic nu se pote astepta dela dens'a nici macaru incatu privesce usurarea maghiarisarii. Cu acest'a mesura nu si-a pusu dera d-lu ministru monumentu neperitoriu. Der' eum stamu cu sborul ce se pretinde, ca l'a datu culturai nationale unguresei?

Cultura nationala unguresca in sensulu adeveratu alu cuventului inainte de tote nici nu esista, deorece, mai multu decatu toti, ungurii traiescu din ceea ce produce geniulu marelor populor in adeveru culte: alu Francesiloru, Anglesiloru si Germaniloru. Acea ce numescu dera Ungurii cultura speciala unguresca, din punctu de vedere mai inaltu considerandu lucrulu, nu este alt'a decatu simpla imitatiune, ale careia scaderi le potu aprecia dupa tota estensiunea loru aceia, cari suntu in fericita stare de a cunoce si a folosi isvorele originale. De aici vine, ca asié numita cultura specifica unguresca n'are influentia nici catu e negru sub unghia asupra populorulu mici nemaghiare si ca dintre aceste nici unulu nu merge dupa cultura la Budapesta, ci la Parisu, in Germani'a si Angli'a, adeca acolo, unde se duc si Ungurii. Cine ar' si fi asié de nebunu ca se prefera nesce copie masgalite tablourilor originale ale maestriloru renumiti?

Din punctu de vedere mai angustu, adeca din celu specificu ungurescu, sub cultura nationala unguresca se intielege proselitismulu celu mai nerusnatu, ce au fostu in stare alu inventa candu-va omeni fara semtiu de ecuitate si dreptate, der' cu aplecare atatu mai mare spre tirania. Sborulu acestei culturai specifice unguresei s'a inaintatu, precum ne spuse d-lu ministru in diet'a tierii, prin redicarea de 443 scole comunale si 23 scole de statu din banii statului pe sem'a Unguriloru seu prin timenturi, unde Ungurii suntu rari, ca acestia se nu se desmaghiarizeze si nemaghiarii se se maghiarizeze; prin ajutorarea societaturu de maghiarisare cu banii statului (reuniunei din Bud'a i s'au datu 400 fl.); prin redicarea la oficie insemnate a tuturor renegatiloru si zelosiloru pentru maghiarisare; prin sprijinirea tuturor intrinnderiloru de desnacionalizare; Ministrulu mai promise, ca in viitoru se voru redica o multime de scoli unguresci pe la confiniile tierii seu cum dice elu la „punctele periclitate.“

Societatile de maghiarisare la noi suntu „in floribus“. Ele crescu ca buretii si membrii loru au nerusnarea a serie caira comitate puru nemaghiare provocatiuni, ca se faca asemenea loru. Intru adeveru starea populorulu nemaghiare din Unguri'a astadi are mare asemenea cu a unei brosee mari, pe care a prinsu-o unu sierpe micu. De lasatu nu o lasa din gura, de a o inghitu nu e in stare; ve poteti inchipui torturele bietului animalu. De i s'ar' redica candu-va monumentu ministrului Trefort, cu figur'a acestoru animale, ce esprima o sfortiare demna de compatimitu, s'ar' pote mai bine caracterisa activitatea lui si eternisa directiunea culturala inaugurata de elu.

D-lu Trefort ne spuse in dieta, ca numerulu scolorulu comunale se urca deja la 443, din cari inse 30 s'au facutu era confessionale, si alu celoru de statu la 23. Aci trebuie se ne oprimu nitielu, caci lucrulu e mai ponderos, decatu cum ni se pare la prima vedere. Scolele comunale dupa lege ar' fi se fia scoli de acele, care isi lepeda caracterulu loru confessionalu, se sustienu prin toti locuitorii comunei din cele 5% ale darii loru directe contribuindu statulu catu nu ajunge din aceste 5%, cu limb'a de propunere a maiortatii, der' portandu-se grije si de minoritati prin alegerea de invetiatori, cari cunoscu limbile usitate in comuna. Asta e pe chartia, in realitate inse sta lucrulu asié, ca scolele comunale se facu numai in orasie si comune unguresci, caci inspectori scolasticii ar' considerá de sacrilegiu ajutorarea din partea statului a unei scole cu limb'a de propunere nemaghiara. De s'au si facutu cateva nemaghiare pe tempulu lui Eotvos, inspectori le-au sicanatu pan'atunci, pena ce li s'au denegatu ajutoarele din partea statului si scolele comunale era s'au facutu confessionale. De aceste suntu cele 30 amintite de ministrulu numai asié „per tangentem“. Cele 23 de statu suntu redicate pentru cate 5-6 familii unguresci cu 67 mii florini si proviedute cu daseali platiti cate cu 300-400-500 fl. in locuri de acele, unde se crede periclitata nati'a unguresca. Se nu cugete inse cineva, ca scolele comunale n'au caracteru confessionalu; caci acele suntu in comune reformate togmai asié de reformate, cum au fostu mai nainte, in comune catholice asemenea. Acest'a depinde dela confessiunea inspectorelui scolasticu si dela spiritulu comunei, in care esista scola. Lucru de capetenia este, ca se fia unguresci, ca banii statului se nu se pradeze pe cultura nevredniciloru. Si acestu scopu s'a spusu perfectu cu eludarea legii si cu fictiunea scolorulu comunale si de statu. De lasi pe inspectorele se faca ce vre in scola comunala seu de statu, si elu trebuie se voiesca totu-deauna maghiarisarea cu totu pretiulu, atunci vei ave scola comunala seu de statu, altcum nu. Eaca cum se joa la noi omenii cu cuvintele cele frumoase din legea de nationalitate, cu cari Ungurii facu atata parada prin Europ'a.

Merita inea deplin'a nostra atentiune o enuntatiune a d-lui Trefort, facuta la observarea onoru deputati, ca nu li ar' placé, ca confessiunile se se puna in caus'a instructiunei populare „extra dominium“. La acest'a respunse d-lu ministru, ca nu e bine a face observatiuni de aceste, caci confessiunile si altufeliu privescu instructiunea populara de afacerea loru, pre candu ea ar' fi afacere a statului. Acest'a enuntatiune a d-lui ministru mirosa tare a s'parta ismu. Nu cumva vre d-lu ministru se ne iea copiii inca dela tita mamei loru, ca se ni-i creasca de Maghiari ieniceri. Nu ne invrednicesce d-lu ministru a cugeta si la noi nevrednicii parinti ai copiiloru nostri si la drepturile nostre faia cu pruncii nascuti si crescuti de noi?

In totu decursulu desbaterei budgetului cultorulu si instructiunei publice n'a fostu nici pomana de vre-o positiune pentru cultura nemaghiariloru. Amu cugetatu, ca astfeliu nu va fi nici amintire de noi. Me-amu in-sielatu. Precatu suntu domnii acestia de muti, candu e vorb'a de a da ceva si nemaghiariloru, pre atatu suntu de guralivi si voinicii, candu e vorb'a de a-i acusa. Ugron et consortes acusara gimnasiulu romanescu din Naseudu, ca acolo se propune romanesce (pe banii Romaniloru, caci statulu nu da nici unu cruceriu) si se crescu daco-romani; ba unulu facu si observatiunea triviala der' pentru aceea nu mai puçinu furiosa, ca Naseudeni, de-si le e deputatu Tanarky, nu seiu unguresce. Trebui se-i mulcomesca d-lu Tisza, care patiesce cu voinicii sei intaritati de elu insusi cate-odata asié, ca jidanulu, care suindu-se pe calu, si calulu luand'o la fuga respunse unui omu, care lu intrebá, ca unde merge: „da seiu eu, intréba-mi calulu.“

Cei ce au alesu pe Tanarky potu se invetie acum din pretensiunea lui Ugron ce insemneza demnitatea nationala. Atata vorba a fostu despre Romani la desbaterea budgetului, cata s'a facutu despre gimnasiulu din Naseudu Nu-i mirare, domni unguri, candu e vorba de a impartii banii statului, nu-si aduce aminte, ca suntemu si noi pe lume, si ca cea mai mare parte din acele sume, cari le impartiescu d-nealoru cu consciinta linistita, si cu voia suverana pentru scopuri specifice unguresci, suntu pretiulu sudorei nemaghiariloru. Der' ce se faci, asié aduce cu sine dreptatea, egalitatea si fratietatea unguresca.

Dér' déca nu vorbescu parintii patriei despre noi la votarea budgetului, cu atât mai mult vorbescu foile unguresci. Aceste punu în miscare o coniectură în contra noastră și toate nedreptățile, câte ni se facu chiaru și prin călcarea legii, nu numai prin desconsiderarea ecuității și dreptății, le prémărescu de fapte patriotice. Urmarea ataturilor continuă și în cele mai multe cazuri necualificabile sunt apoi persecutiunea și neindreptătirile din toate partile, chiaru și în lucrurile cele mai evidente și drepte, d. e. Obligațiunile împrumutului de stat posesorii, capetându-le ad personam și la mână le-au papatu de multu; ale comunelor sunt de față, dér' administrațiunea le dechiară de avere comunala, din a carei venit se acoperu spesele comunei și asié și cele ce ar cadé în căre'a posesorilor. Asemene se întempla cu venitul crasmăritului de trei luni. Domni baga competiți'a de regale în busunariu și facu cu ea ce vréu; ér' venitul celor trei luni se întrebuintéza cu sil'a pentru acoperirea speselor comunale, la care trebuie se contribuésca după posesiune și posesorii.

Lucrurile stau în praesă cum a esplicatu jidanul prostimei unguresci cuventulu latinu „comunis“. A mi az enyém, az enyém; a mi a kendé, az is az enyém.“ (Ce-i alu meu, e alu meu; ce-i alu d-tale, înca e alu meu).

Aceste sunt eugetarile mele la pertractarea budgetului țierei. Cetesce-le Romane; di că nu e asié și striga o s a n'a erei constituțiunale unguresci — déca poti.

Ciangaii din Moldov'a și Romanii din Ardélu.

În numărul său de Sambata „România Libera“ vorbește despre „noul curent de patriotism donchisioticu, ce se manifesta chiaru și prin sferele oficiale unguresci, adeca maghiarisarea Ciangailor din Moldov'a;“ dice, că deputatul Lazar, ministrul Szapary și oficiosul „Pester Lloyd“ s'au ocupatu pe rându de acésta cestiune, și celu din urma merge pēna se vorbésca de rēim patriare a Ciangailor din Bucovin'a și Moldov'a, acoperindu cu insulte guvernul României, care ambla se romaniseze acești locuitori, fara a se gândi, că acésta ar' puté atrage repressalii din partea Maghiailor asupra noastră, a Romanilor de dincóce, apoi continua asié:

„Nu ne-amu fi nelinistitu nici de asta data de visionarii dela „Pester-Lloyd“. Cu aiurarile și gentilețiele d-loru suntemu obișnuiti ca unu caletoru ostenitu cu perele stricate ce'i cadu din pomulu sub care s'a opritu sē se odihnésca. Pere stricate și nimic mai multu. Ceea ce nu ne pare cu totul politicu și finu este interpelarea din camer'a de Pest'a și responsulu ministrului Szapary. — Au óre vecinii nostri credu că la noi nu se ocupa nimeni de ceea ce se petrece prin nobilele parlamente hunice? Se insiéla. Déca ministrul Szapary se ie și recunósce alta cale pentru maghiarisarea Ciangailor din Moldov'a, 'i multmimu de lectie și ne vomu încercá s'o urmamu și noi cu Romanii de peste munti, cari, între noi și „Pester-Lloyd“ se remaie, nu prea au atâtă nevoie de romanisare, căci sunt Romani, mai Romani de catu sunt Unguri, cei dela oficiosulu susu pomenitu.

Ciangaii din Moldov'a, după legile fundamentale ale țierei noastre sunt Romani. Fia ei emigrati dinmuntii secuiesei ai Transilvaniei, fia goniti din alta parte, pușinu ne importa; — prin faptul că au venit se caute adăpostu la noi, se vede că au avutu trebuința de pamentulu și drepturile Romanilor și au venit se le ceara. — Noi nu suntemu unu stat petecitu, compus din atâtă mici statulete, cari toate se aspire a avé o limba, o religiune, nisece institutii aparte. Expressi'a geografica a României implica expresi'a s'a etnica. Dela Cerna pēna la Prutu și din Carpati pēna la mare, totu ce se găsesc locuindu acestu pamentu este și trebuie se fia Romanu. Numai aceia, cărora noi nu voimu se le damu dreptulu nostru, remanu afara din cadrulu naționalității noastre.

Si óre puté-voru Ungurii se ne aplice teori'a invasiunilor, dreptulu ocupantului? Nu, fiind-că după cătu e cunoscutu în istoria, continentulu nostru a fostu crutiatu de n a v a l i r e a C i a n g a i l o r u. Acestia, o mana de ómeni, nemulțumiti se vede de guvernulu și mersulu trebilor, si-au parasitu țier'a și au venit la noi. Prin chiaru acestu faptu, ei au renunțiatu a mai fi Unguri séu Secui și au cautat cetățienii romani, spre a se bucurá de drepturile ce le acorda legile noastre. Odata inse veniti și incorporati țierei romanesce, nimeni nu mai are dreptulu asupra lor. Ei sunt și voru remané Romani.

Dér' acum, față cealalta a chestiunii. Ungurii ne ameninția se ne asuprésca frații de peste Carpati, în casulu candu n'amu voi se le lasam actiune libera cu Ciangaii.

Cine óre indrasnesce se asemene pe Romanii Transilvaniei, populațiunea autoctona, mosnenii, bastina țierei, cu Ciangaii? Unde s'a mai auditu, că unu poporu de 3 milioane de suflete, care a vorbitu și a semțitu totdea-una romanesce, cari au tñutu pieptu la atâtă navaliri și horde venetice, care a crescutu pe pamentulu Carpatilor odata cu celu d'antaiu stejaru, care nu 'si-a pierdutu nici odata consciința s'a nationala, — se fia asemanatu și pusu în paralela cu câte-va mii de suflete unguresci, cari si-au parasitu óre candu țier'a de ocupațiune, spre a merge sē se asiedie în alta țiera.

Da ia se întrebamu pușinu Istori'a în privința Romanilor și a Ungurilor de peste munti, că se întielegem bine cari le sunt dreptățile.

De amu merge inderetu chiaru pēna la invasiunea Hunilor sub Attil'a, care isi întemeiéza antaiulu imperiu hunicu la anulu 450, Ungurii — dice „R. L.“ — sunt totusi cu multu mai noi, decât coloniele romane în Daci'a și poporulu, pe care astadi ilu asuprescu este adeveratulu și singurulu stapanu alu Transilvaniei“. Chiaru după istoriografulu unguru, Daniel I r á n y i, se confirma că pe la finea seculului alu IX, candu au venit Ungurii de astadi Romanii erau și au continuatu a fi stapani în cas'a lor „Vechii locuitori ai Panoniei și ai Daciei“ — Slavii, Romanii, Alemanii, — isi pastrara „limb'a, religiunea și moravurile lor: siefii „acestoru populațiuni fura admisi a impartí „drepturile și privilegiurile invingetorilor.“

„Rom. Lib.“ arata apoi pe rându, cum pe timpulu St. Stefanu sub federatiunea ungerésca la anulu 1000 poporulu érá impartitu în trei clase: clerulu, baronii și nobilii și cum Romanii, cari erau crestini cu multu înainte Ungurilor, intrara si ei în acésta nobletia cu drepturi egale celorlalti; mai departe cum după introducerea feudalismului prin Carolu d'Anjou, Romanii isi pastrara drepturi egale în cele 3 ordine și cum mai tardiu sub dinasti'a Angevinilor, Romanii se afirma și cãtiva ajungu chiaru la tron, precum familia Huniadilor. Si este atâtă de adeveratu, că ei însemnau ceva în statulu ungerescu, încãtu în secululu alu 16-lea burghesimea alege pe voivodulu Transilvaniei Ion de Zapolia, rege, ear' nobletia se aruncã în brașiele lui Ferdinand alu Austriei. Dela 1526 constituita în principatu liberu, Transilvani'a servi dreptu refugiu tuturor Ungurilor. De aici esi Franciscu II Rakoczy, care conduse revoluti'a din 1703—1711 terminata prin tractatulu dela Satmaru. Ungurii ar' trebui se nu uite acésta. Transilvani'a ajunsse sub cas'a Austriei pe timpulu lui Leopold I, care 'i garantã libertatea constituționala. Mari'a Teres'a 'i dete titulu de mare principatu și i lasã autonomi'a.

„De atunci încóce — incheia „Rom. Lib.“ — Romanii 'si-au pastratu totdeuna esistența lor a parte, pēna la revoluțiunea dela 1848—49, în care cea mai monstruósa întemplanie istorica vine se dovedésca lunei civilizate ce însemnéza a fi Unguru. Miscarea revoluțiunara din Europ'a se comunica și în Ungari'a. Satui de dominațiunea Austriei, Ungurii voru se remana independenti. Si în acelasi timp, candu voru pe de-o parte se lepede jugulu Austriei, pe de alta voru se 'lu puie pe grumazii Romanilor cari, la rëndulu lor, au sciutu cum se facu revolutiele.

„Cam acelasi lucru la 1866. Eata dér' cine sunt Romanii de peste munti, acei, pe cari oficiosulu „Pester Lloyd“ ne ameninția că o se-i asuprésca. Ei au avutu totdeuna drepturile lor, și le voru pastrá séu și le voru revindecă pe cătu voru semti și voru traí romanesce, — si voru traí!!

„De aceea rugamu pe Unguri se nu faca asemanari nepotrivite. Ci a n g a i i sunt veniti la noi, i-amu primitu, și trebuie se le placa a se considerá Romani. Romanii din Transilvani'a sunt locuitori a u t o c h t o n i înca odata, și déca pēna astadi nimeni nu i-au facutu se uite ce sunt si din cine se coboru, nimeni nu-i face nici de adi înainte.“

O propunere pentru infrênarea betiei.

Dev'a 22 Decembre 1882.

II.

Proiectu de regulamentu, pentru infrênarea betiei.

(Cu valóre pe teritorulu comitatului Huniádórii.)

§. 1.

Celu ce se va presentá în birtu, (cãrciuma) ospetaria, pe strada, ori în altu locu publicu beatu, încãtu starea lui se provóce scandalu precum și celu ce va promová cu intentiune beti'a unei persóne: se va pedepsi cu închisóre pēna la ... dile, séu cu pedépsa în bani pēna la 25 fl. v. a.

La asemeni pedepse este supusu cãrciumariulu, ori incredințiatulu acelu-a, déca va dá beutura spirtuósa óspetiloru beti, séu persónelor, despre cari e evidentu, că sunt minorene, cari nu sunt insoțite de o persóna mai înaintata în etate. (A se confruntá cu §-ji 84 și 85 ai art. de lege XL. din a. 1879.)

§. 2.

Cãrciumarii, séu ospetarii, cari voru creditá, spre consumare în birtu, séu în nemidiloci'a apropiare, beutura spirtuósa individiloru, despre cari e evidentu, că sunt agricultori, dileriloru, ori persónelor în calitate de servitori, comitu transgressiune (abatere) și se voru pedepsi cu pedépsa în bani, care nu va poté fi mai mica, decât face sum'a indoita a pretiului beuterei creditate.

Cu asemenea pedépsa voru fi pedepsiti și cei ce voru deveni, pe ori ce cale, proprietari ai unei obligațiuni, ori ai unui cambiu (politia), cari deriva dela o pretensiune escata din pretiulu beuturilor creditate; precum și acei cãrciumari și ospetarii, cari voru încercá de a compensá o pretensiune de alta natura a debitorului, față de dânsii.

§. 3.

Celu ce în decursulu unui anu a fostu pedepsitu, pentru betia de 3 ori, va poté fi opritu de a cercetá unu timpu óre-care birturile domiciliului seu și cele din comunele învecinate.

Abaterea dela acésta opréla se va pedepsi cá închisóre pēna la 5 dile, séu cu amenda în bani pēna la 50 fl.

Abaterea fiindu repetata de unu atare individ, carele se ocupa din profesiune cu vinderea beuturilor spirtuóse și carele pentru acésta a fostu dejá de 2 ori pedepsitu, déca dela implinirea pedepsei ultime înca n'au trecut doi ani. — chiaru și pe bas'a § 85 alu art. de lege XL. din 1879 — va poté fi opritu dela exercitarea dreptulu de cãrciumaritu, pe unu timpu de la 3 luni, pēna la unu anu.

§. 4.

Individiloru, despre cari e evidentu că sunt agricultori, dileriloru și persónelor în calitate de servitori, din 1-a Aprile pēna la 31 Octobru, — afara de Dumineci și serbatori, — este interdisu a petrece în stabilimentulu cãrcimeii din comun'a lor, séu în nemidiloci'a apropiare, cu scopu de a consumá beutura spirtuósa timpu mai lungu de o jumătate de óra.

Abaterea dela acésta interdictiune se va pedepsi cu închisóre pēna la 5 dile, séu cu pedépsa în bani pēna la 50 fl.

La asemeni pedepse sunt supusi cãrciumarii, ospetarii, ori incredinții lor, cari voru dá beutura spirtuósa, spre consumare în birtu séu în nemidiloci'a apropiare, persónelor de starea acum memorata, după espirarea timpului de o jumătate de óra.

§. 5.

Antistielor (primarielor) din comunele mici, precum și asia numitiloru „betranii satului“, încãtu pe unele locuri ar' mai fi în usu, le este opritu, că hotaririle lor numite „judecati“, se le aduca în stabilimentulu de cãrciumaritu; precum și aceea, cá pedepsele respective se fia dictate în beutura.

Abaterea dela acésta opréla, se va pedepsi cu închisóre pēna la 5 dile, séu cu bani pēna la 50 fl.

§. 6.

Celu ce va contractá o afacere de dreptu, de ori ce natura, în cãrcima, séu în nemidiloci'a apropiare, pe timpulu, candu consuma beutura spirtuósa, și propriamente în stare de betia, comite transgressiune, și va fi pedepsitu cu închisóre pēna la 5 dile, séu cu amenda în bani pēna la 50 fl.

Cu asemenea pedépsa va fi pedepsitu și celu ce va promová, — mediatu ori imediatu — contractarea unei atare afaceri de dreptu, séu, avendu cunoscutia, va lucrá la redactarea ei.

§. 7.

Din punctulu de vedere alu moralității publice: vinderea de beuturi spirtuóse, Duminec'a și în serbatori, locuitorilor din comuna, spre consumare în stabilimentulu de cãrciumaritu, séu în nemidiloci'a apropiare, pe timpulu serviciului divin, este oprita.

Abaterea dela acésta opréla, se va pedepsi cu închisóre pēna la 5 dile, séu cu pedépsa în bani, pēna la 50 fl.

§. 8.

Pedepsele de închisóre insirate mai susu, mesurate asupra individiloru, despre cari este evidentu că sunt agricultori, dileri, séu persónelor în calitate de servitori, nu se voru poté implini — chiaru și cu intrerupere — decât numai Duminec'a și în dile de serbatóre.

§. 9.

Banii incursi din aceste pedepse, se voru întrebuintá spre sustinerea și instruirea scóleloru poporalj din comunele respective.

§. 10.

Tecestulu acestui regulamentu este a se publicá în modulu usitatu, în fia-care comuna. Mai departe:

Cãrciumarii, ospetarii și antistii comunali (primarii) sub pedépsa de 50 fl, sunt indatorati a se ingrigi, cá

teestulu regulamentului prezentu, in limbele usitate in comun'a, se fia espusu in fiecare stabilimentu de cărciumaritu, preeun la cas'a comunala. la unu locu accesibilu si usioru de observatu.

§. 11.

Investigarea si deciderea asupra acestoru abateri, cade in competinti'a respectiveloru organe politienesce.

§. 12.

Regulamentulu de fația se va pune in vigóre numai decatu, dupa aprobarea lui de cătra ministrulu de interne.

I. Simionasin,
membru alu reprezentantie comitatului Huniador'a.

Diverse.

(Din Caransebesiu) ni se anuntia, că noulu vice-comite Simonescu, facendu o caletoria prin comitatu, a sositu acolo Luni séra si a fost primitu de cătra poporatiunea orasiului cu ovatiuni entusiastice. La sosire in gara d. Simonescu a fost salutat de cătra d. Velovanu in limb'a romana si de Ungurulu Erdős in limb'a maghiara. A urmatu apoi unu conductu de tortie cu music'a militara. la care luara parte si reuniunile de cantari. Mai tardiu a fost serata si banchetu splendidu in ospetari'a dela „Pomulu verde“.

(Unu nou atacu donchisioticu.) Nu esista scribleru unguru, care mánjindu charti'a cu negrela, se nu se lovésca de noi. De currendu unu asia numitu Téglás Gábor, — professoru pare-ni-se la scól'a din Dev'a — scriindu in foisior'a diarului „Nemzet“ despre urmele Romanilor, ce le-a vediutu la Corabi'a, intrebuintiéza ocaziune spre a atacá romanitatea nóstra si a timbrá pe toti barbati nostri de capacitate si de caracteru de nesce nebuni, cari scotu poporulu romanu din fire. Dupa ce acestu domnu isi bate jocu de „visurile“ nóstre despre vechii strabuni domnitori ai imperiului romanu, insira o multime de cele mai invederate si de d-s'a multu pretiuite urme ale pretrecerei vechiloru Romani pe acele locuri. Faptulu, că si astadi aceste tînuturi sunt locuite de unu poporu, a carui nume limba si datine suntu romane, pare, că nici n'ar' esistá pentru invetiutulu Téglás. Dupa logic'a acestui micu Donchisiotu asteptamu cu totu dreptulu cá densulu se dechiare candel'a, pe care a aflu inscriptiunea Fa or (Fa-orr insemnéza in limb'a ungara: nasu de lemn) de ungrésca séu celu puçinu de secuiésca si de remasitia de pe timpulu lui Attil'a, nu de candela romana. O litera „r“, ce lipsece, nu trebuia se'lu confunde. Adaus'au si sters'au ómeni cá si d-lui in istori'a ungrésca mai multu decatu unu „r“. Déca 'si-a lucratu d-lu Téglás disertatiunea s'a professorala cu asemenea logica, cá si acést'a, atunci trebue se stamu la indoiéla cu totu dreptulu, că óre professorii d-sale esaminatori au fost asia de slabi la creeri, séu că noroculu d-sale a fost asia de mare.

(Arderea penitenciarului dela Slanicu.) „Vocea Prahovei“ publica urmatórele: Pe la órele 6 sér'a, pe candu se cantá, in façi'a casarmei, obicinuit'a retragere, deodata se aude o alarmanta vociferare confusa, care se uní repede cu cantulu górnei de alarma, intre care nu se mai putea distinge de cătu strigatulu desperatu si plinu de spaima alu soldatiloru: „Gard'a la arme“. In acésta clocotéla asurditóre, câte-va detunaturi de pusca veniau se confirme momentulu unei catastrofe iminente. Penitenciarulu, din trei locuri erá incendiatu, si flacarile se propagara cu o iutiéla inexplicabila, ast-felu, că dela momentulu observarei incendiului, in intervalu de mai puçinu de 1/2 óra, coperisiulu erá totu in flacari, ardiendu ingrozitoru. Soldatii esira la momentu, dér' in acésta invalmasiéla unu soldatu impunge cu baionet'a pe altulu crediendu, că este vr'unu arestatu. Gard'a impresóra curtea temuitiei, ear' la pórt'a se pune o garda puternica, cu puscile incarcate si cu celalaltu cartusiu tînutu gata intre degéte, spre a puté dá unu focu mai viu, cându condamnatii s'ar' napusti se sfarame rendurile gardei si se evadeze. Intru acésta sosesce si primarulu si incepe a stringe lume poruncindu, in acelasi timpu a se trage clopotele la biserică. Lumea incepú se via, dér' nu avea curagiulu se mérga se stinga, căci arestatii intr'o invalmasiéla asia de mare, nu seputura scóte cu repediçione din temnitia si pune sub

asigurare. In fine condamnatii fura scosi cu tota grab'a putinciós'a din temnitia. Locotenentulu Zotoviceanu, care se svêrcolea desperatu cu arangearea gardei de sigurantia, bagá pe arestati in casarm'a soldatiloru, ordonandu acestor'a se traga focu indata ce arestatii s'ar' incercá se dea vr'unu semnu de fuga. Arestatii ast-felu asigurati, stingerea focului se incepú. Mai multi de 130 locuitori: ómeni, femei, fete, lucrau din resputeri. Unii rupeau lemnele dupa temnitia, altii cărau necurmatu apa, altii stingeau cu apa, altii asvêrleau cu noroiu etc. si numai dupa o lupta sfaramatóre de câte-va óre, elementulu consumatoru se putú localis'a, distrugendu numai temnitia. Numerulu detienitoru din penitenciarulu Slanicu erá de 200; soldatii insarcinati cu paz'a loru suntu o suta.

ad Nr. 450—1882.

1—3

Concursu.

Deórece la concursulu scrisu din siedinti'a dela 14 Septembre a. c. nu s'a prezentatu nici o cerere, se escrie, in conformitate cu conclუსulu comitetului din siedinti'a s'a de adi de nou concursu pentru 2 stipendii à 80 fl. pe anu, menite pentru teneri romani ce ar' urmá cursulu regulatu la institutulu agronomicu reg. ung. din Kolosz-Monostoru. Persónele, ce dorescu a folosi vre-unulu din aceste stipendii se substearna cererile loru de a dreptulu la subscrisulu comitetu alu Asociatiunei in Sibiiu, celu multu pēna la 31 Ianuariu st. n. 1883. Cereri intrate mai tardiu nu se voru luá in considerare. Ele au se fia insocite de urmatórele documente: 1. Carte de botezu in originalu, séu in copia vidimata. 2. Atestatu scolasticu, care se dovedésca cualificatiunea receruta pentru a poté fi primitu in amintitul institutu, séu déca concursulu este elevu alu institutului acestuia, atestatu de frecuentare de pe a unulu cureatu, dela directiunea institutului, eventualu si atestatu de pe semestrulu ultimu alu anului precedentu. Pentru dovedirea celoru de sub p. 2 alu I va fi consultu a se aclude la suplica unu programu alu institutului séu adeverirea directorului despre cualificatiunea ce se cere pentru primire. 3. Atestatu de seracie, séu la intemplan, de starea orfana, datu dela primari'a comunei, subscrisu de parochulu locului si vidimatu de oficiulu politicu (pretura). 4. Declaratiunea hotarita, că nu are altu stipendiu.

Din siedinti'a comitetului Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu, tînuta la Sibiiu in 11 Novembre st. n. 1882.

Iacobu Bolog'a,
V.-pres.

Dr. D. P. Barcianu,
secret alu II-lea.

Schimbare de localu.

„Albin'a“ Institutu de creditu si de economii, filia'p'a Brasiovu, s'a stramutatu cu localulu in tērgulu pómeloru Nr. 91, parterre.

4—4

Cea mai buna

HARTHIA DE ÇIGARETE

este

LE HOUBLON

Fabricatu francesu.

De imitatiuni se ve feriti!!!

Se capeta veritabila acésta harthia de çigareté numai déca fia-care foitia contine timbrulu **Le Houblon** si déca fia-care cartonu e proveditu cu marc'a fabriciei si cu semnatur'a de mai josu.

Cawley & Henry
Prop^{re} du Brevet

Cawley & Henry, al einige Fabrikanten, PARIS
seuls Fabricants brevetés des Marques :

PAPIER ANANAS Couleur Mals
LE DRAPEAU NATIONAL Blanc ou Mals

Qualité supérieure

Aux Armées de chaque Pays

8—22

DIN CAUS'A DESFACEREI FABRICEI!

Numai pentru 8 fl. 50 cr.
58 de tacámuri de argintu-Britani'a.

Auditi, vedeti si ve mirati!

Unu service veritabilu anglesu, durabilu, service patentatu pentru bucate si dessertu din argintu Britani'a, care se póte asemena mai cu argintulu veritabilu si pentru care la cerere garantezu, că va remané albu si dupa o intrebuintiare de 25 de ani. Acesta garnitura a costatu mai de multu peste 30 fl. si acum se da cu a 4-a parte a pretiului realu.

Intréga garnitur'a consta din urmatórele obiecte de argintu-Britania massivu si finu: 6 cutite fl. 2.25; 6 furculitii fl. 1.20, 6 linguri fl. 1.20, 12 linguritie pentru cafea fl. 1.40, 1 lingura mare pentru supla fl. 1.10, 1 mare pentru lapte 60 cr, 6 tasse fine de pahare fl. 1, 6 cutite de dessertu si de copii fl. 2, 6 furculitie de dessertu fl. 1, 6 scaunele de cutite fl. 1, 1 cutitu si 1 furculitia fina pentru transiatu fl. 1.60.

Cu totulu 58 bucati cu fl. 14.35. Tóte aceste puntiatate cu timbrulu fabriciei de mai susu costa

numai fl. 8.50.

Aceste obiecte se trimitu si deosebitu pentru pretiurile de mai susu, acelu inse care comanda tóte 58 bucati in locu de a platí fl. 14.35, le capeta

tóte numai pentru fl. 8.50.

Prafu de curatitu pentru argintulu meu de Britani'a 15 cr. cutiuti'a. Tóte garniturele anuntiate de alte firme nu sunt din argintu veritabilu de Britani'a si de vinu curendu negre séu galbene. — En ve procuru astfelu de garnituri cu 2 fl. mai eftine, decatu se recomanda.

Admonitiune

Comandele se efectuéza numai dupa ce s'a trimisu pretiulu séu cu rebusa si sunt a se adresá la

Nelken's Britaniasilber-Hauptdepót,
Wien I, Maria-Theresienstrasse 32.

Déca cuiva nu-i convine garnitur'a, i sedau baui indereptu, dovéda că intreprinderea e reala. 5-12

Cursulu la burs'a de Vien'a

din 27 Decembre st. n. 1882.

Rent'a de auru un-gara . . . 6% 118.60	m'a de vinu ung. 96.50
dto . . . 4% 85.65	Imprumutulu cu pre-miu ung. . . 114 —
dto de harthia 5% 84.70	Losurile p. regularea Tisei si a Segedin 109.—
Imprumutulu calioru ferate ungare . 132.50	Rent'a de harthia austriaca . . . 76.15
Amortisarea datoriei calioru ferate de ostu ung. (1-ma emisiune) . . . 89.—	Rent'a de arg. austr. 76.90
dto (II-a emisiune) 109.—	Rent'a de auru austr. 95.—
dto (III-a emisiune) 93.50	Losurile din 1860 129.80
Bonuri rurale ungare 96.75	Actiun. bancei aust.-ungare . . . 828.—
dto cu cl. de sortare 95.25	„ bancei de creditu ungare . . . 278.50
Bonuri rurale Banat-Timis . . . 97.50	„ bancei de creditu austriace . . . 288.80
dto cu cl. de sortare 95.25	Argintulu . . . —.—
Bonuri rurale transilvane . . . 97.50	Galbini imperatesci 5.67
Bonuri croato-slav. 99.—	Napoleon'd'ori . . . 9.48 1/2
Desbagubire p. dij-	Marci 100 imp. germ. 58.60
	Londr'a . . . 119.35

Cursulu de Bucuresci

din 15/27 Dec. 1882.

Valori	Scadenti'a Cupóneloru	Cumpara	Vinde
5% Rent'a Romana	1 Apr. 1. Oct.	90.1/2	90.3/4
6% Oblig. de Stat. convert. rurale	23 Apr. 23 Oct.	97.—	97.1/2
8% Oblig. domeniale 1871 . . .	1 Ian. 1 Iul.	—	—
6% Oblig. calioru fer. rom.	1 Iuliu	102.—	103.—
7% Scrisuri funciare rurale	1 Iul. 1 Ian.	104 —	104 1/2
7% „ „ urbane	idem	103 1/4	103 3/4
8% Imprum. municipalu . . .	idem	103 —	103 1/2
Oblig. casei de pensiuie (lei 300, dobēnda 10 lei) . . .	1 Maiu 1 Nov.	222.—	226 —
Losuri municipale (20 lei) . . .	cu premie	30.1/2	31.1/2
Act. Bancei Nationale rom. . .	1 Ian. 1 Iul.	1330	1350
Auru contra argintu		2 1/8	2 3/8
Auru contra bilete hipotec.		2 1/8	2 3/8
Auru contra bil. de Banca nat		2.1/8	2.3/8
Florini Val. Austr.		2.11	2.12

Redactoru reponsabilu: Dr. Aurel Muresianu

Editoru: Iacobu Muresianu.

Tipograf'a: Ioanu Göt't si O'g' Henricu.